

בא אב מ"י ס"ה חס"י
החומות ס"ה חס"י
עו"ש י"ד ס"ה חס"י
ס"ה חס"י
בב נ"י ס"ה חס"י
בב עו"ש י"ד ס"ה חס"י
ס"ה חס"י
בב ד' מ"י ס"ה חס"י

תוספות ישנים

ר"ש דעבדא איסורא
קנסוה רבנן - וא"ת וזה
אמרינן לקמן אמרו לו
מזה אשתו ובת אחותה
ואח"כ באת אשתו ומותרת
לחזור לו ואינה זריכה
האחרת גט ואחרי כן
עבד איסורא שרי בא
עליו וי"ל דהכא סמך
אשתייה דלפיל דאמר
גזירה שמה יאמרו גירס
זו ובש"א זה ונמלא אשת
איש יואלה בלא גט וגם
עבד איסורא ומשי"ס
זריכה גט אבל לקמן
ליכא חלל טעמא דעבד
איסורא דהא לא שייך
לומר גזירה שמה יאמרו
גירס זה ובש"א זה דהתם
אפי' גירס לא מצי למסב
אחות דאיסורא בחייה
ואפי' נתגרשה ומ"ס
זריכה גט (א) עוד
י"ל דהכא איכא טעמא
רבא שרי הכל יודעים
שאין קישותא ואנשי
כרות מצי כמו איך
ולכן בשוגג תרומתו
תרומה ובמזיד אינה
תרומה דקטני ליה .
אבל גבי חומץ ויין איכא
דיתא ליה בחלל ואיכא
דיתא ליה בחמץ וא"כ
כשיועד שהוא חומץ
ומפריש ממנו על היין
טוב הדבר שהרי אמרינן
דיתא ליה בחלל אבל
כשכר שהוא יין ונמלא
חומץ הוי תרומה
בטעות ואינה תרומה :

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ס תנאי
כתובה וכו' באלמנה
לפי' דיש לה פירות וז"ל
ע"י ר"ש מותרות :

אבן עזר פ"ק פ"ג הל' כ"ג
וקשה להם כן היכי פריך רישא נמי
לקמן דאין תנאי בנשואין וא"ר
בעלה ולא מה כמו שהוא אמר
טעות וא"ת ולמא טעמא דסיפא
משום קדושי טעות דכהן ונמלא לוי
ולא יוכל להקשות מרישא דאין תנאי
בנשואין וא"ר דקדושי טעות לא
שכיחי דלא חיישין לשמא יתלו
בקדושי טעות ורבי עקיבא לחודיה
הוא דחייש להכי לקמן בפרקין (דף
ז:) גבי רבי עקיבא מוסקיף אף
אשח אח ואחות אשה אבל רבנן
לא חיישי :

מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה
כו' . אע"ג דק"ל כתובה
דאורייתא שכתבין בכתובות כסף
וזי מאתן דחו ליה מדאורייתא הכא
אמר ר"י דה"פ מ"ט תקינו לה רבנן
לחלומה כתובה שהיו דרבנן לר"ה
משום שלא תהא קלה בעיניו להויתא
הכי נמי אפי' בתולה שיש לה כתובה
מן התורה קנסוה בכתובה כדי
שתהא קלה בעיניו להויתא ובענין זה
אשכחן לקמן (דף ז:) גבי הפרת נדרים
דאית ספרים דגרסי מ"ט אמור רבנן
דבעל מיפר אע"ג דבעל מיפר מן
התורה חלל ה"ק מאי טעמא אמר
רבנן בעל מיפר היכא דאין מיפר מן
התורה כי הריא דפ' ד' אחין (נע"ל
כע) וס' גבי שומרת יבם דאמר
כדרכ פנחס כל הנודרת על דעת
בעלה נודרת משום שלא תתנגדה וכוין
דאיכא טעמא דתתנגדה אם כן אפילו
בדאורייתא כמו הכא אמרו חכמים
שלא יפר כדי שתתנגדה :

אין תורמין מן הטמא על הטהור .
ריב"ן פירש משום דכתיב
(דברים י"ח) תכן לו ולא לאורו ואי
אפשר לומר כן דפרק כל שעה
(פסחים ג') וס' פריך עלה ואם תרם
בשוגג תרומתו תרומה ואחרי לוימא
לו ולא לאורו ומשני התם שהיתה לו

שעת הכושר ותכן לו ולא לאורו בלא היתה לו שעת הכושר כהן כדפי' בקונטרס אי נמי היכא שהיתה לו שעת הכושר גזרו לכתחלה לא יתרום אטו היכא דלא היתה לו שעת הכושר ועוד אר"י משום מכל חלבו כריך לתרום מן היפה ומן הטמא על הטהור הוי מן הרעה על היפה ואע"ג דבזמן הרעה על היפה אפילו במזיד תרומתו תרומה ואין כריך לחזור ולתרום כדתנן במסכת תרומות (פ"ג מ"ו) מן הרעה על היפה תרומתו תרומה ולא קתני ויחזור ויתרום בטמא החמירו טפי משום דלא חזי לאכילה כלל אבל רעה חזי קלת והיינו טעמא דקישות ונמלא מרה בשוגג איירי בדמיון בשמעתין וא"ת דבתורם יין על יין ונמלא חומץ אין תרומתו תרומה לפי שלא נתכוין לעשות חומץ תרומה כדתנן במסכת תרומות ב' התורם קישות תורם חבית של יין ונמלא של של חומץ אם ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה אינה תרומה וגבי קישות נמי אמרינן הריא תרומה חבית של יין ונמלא של של חומץ כל כך ואין לומר דהתם כרבי דאמר יין וחומץ שני מינין בהמוכר את הספוגה (ב"ב דף פד: וס') דא"כ אפילו במתכוין לתרום מן החומץ על היין או מן היין על החומץ לא תהא תרומה כדתנן במסכת תרומות (פ"ג מ"ד) אין תורמין ממין על שאין מינו ואם תרם אין תרומתו תרומה ואפילו מן היפה על הרעה כדקתני התם וא"ר דין וחומץ אע"פ שהם מין אחד מכל מקום שני שמות הן זה יין וזה חומץ ולכן הוי טעות טפי ולא הויא תרומה אבל קישות ונמלא מרה לא הוי טעות כל כך דלקישות נתכוין והרי היא קישות (א) מן הטמא על הטהור בשוגג תרומתו תרומה דתרום אותו שם שנתכוין לו מיהו בחוספתא משמע דהריא חומץ על יין דלא הויא תרומה כרבי אחי' דמסיים בה בהריא דברי רבי שרי' אומר יין וחומץ שני מינין ואמר מין אחד ואפשר דלרבנן דאמר מין אחד במתכוין לתרום מן יין ונמלא חומץ הוי תרומה ויחזור ויתרום כמו בתורם קישות ונמלא מרה ואפי' לרבי אם במתכוין תורם מן החומץ על היין הויא תרומה מדאורייתא הוי מין אחד וכן משמע בהריא בירושלמי ס"פ דתרומות דפליגי רבי אר' ישמעאל בר' יוסי שאמר משום אביו תורמין מיין על חומץ ורבי אומר דאין תורמין וקאמר ר' יהושע בן לוי מסכתא יודה רבי לדברי תורה ומאי טעמא דרבי שאם אחי' אומר שמותר לתרום מיין על חומץ אף הוא סבר שמותר לתרום חומץ על יין אע"ג דלא גזר בעלמא מן היפה על הרעה אטו דלמא אחי' לתרום מן הרעה על היפה גבי חומץ איכא למיגזר טפי משום דליכא דיתא ליה בחלל טפי מבחמץ כדאמר בהמוכר את הספוגה (ג"ו ס:) ושני מינין דקאמר רבי היינו ששאוהו חכמים כפי מינין ולא הויא תרומה היכא דטעה שיהי' מתכוין ליין ונמלא חומץ :
מזיד עבד איסורא . ולכן שווה רבנן כאילו לא תרם כלל והדר הוה גריוא לטיבלא דאי אמרת תרומה הוה אחי' למיפשע דלא שוי נפשיה רשע שוגג לא עבד איסורא מדעת הלכך לא חשיד דלמא פשע כן פ' ריב"ן אבל אין לפרש דשוגג לא עבד איסורא לא קנסוה אבל מזיד קנסו דאין זה קנס דהדר לטיבלא דטפי דמי קנס הא דאמר דיוחור ויתרום שגרי' להפריש שתי תרומות :
איבעי ליה למיטעמיה . כלומר יפריש על מה שהוא מיניה וביה כדי שיטעום וכו' לא : **לרב** נתן בר' אבשי' . דאמר לא עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל תרומה הוי ומיתקן הוה גריוא מאי שגא מהא דתנן מן הנקוב על שאין נקוב

שנתן לה אחרון גט לא פסלה מן הכהונה
מכלל דלא בעיא גט דאי בעיא גט אמאי
לא פסלה מן הכהונה אלא סיפא אמרי
קידושי טעות הוה רישא נמי אמרי נישואי
טעות הוה קנסוה רבנן סיפא נמי ליקנסוה
רישא דעבדא איסורא קנסוה סיפא דלא
עבדא איסורא לא קנסוה רבנן : אין לה
כתובה : מאי טעמא תקינו לה רבנן כתובה
כדי שלא תהא קלה בעיניו להוציאה הא
תהא קלה בעיניו להוציאה : אין לה פירות
ולא מזונות ולא בלאות : *תנאי כתובה
בכתובה דמי : נטלה מזה ומזה : פשיטא מהו
דתימא כיון דתפשעה לא מפקין מינה קמ"ל :
הולד ממזר : תנן התם *אין תורמין מן
הטמא על הטהור ואם תרם בשוגג תרומתו
תרומה במזיד לא עשה ולא כלום מאי לא
עשה ולא כלום א"ר חסדא לא עשה ולא
כלום כל עיקר דאפילו הויא גריוא הדר
לטיבליה רב נתן ברבי אבשי' אמר בלא
עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל
תרומה הוי רב חסדא לא אמר כרב נתן
בר' אבשי' דאי אמרת הוי תרומה זימנין
דפשע ולא מפריש מאי שגא מהא דתנן
*התורם קישות ונמצאת מרה אבטיה
ונמצאת סרוח תרומה ויחזור ויתרום שוגג
אמזיד קרמית שוגג לא עבד איסורא מזיד
קעבד איסורא ורמי שוגג אשוגג הבא קתני
בשוגג תרומתו תרומה התם קתני תרומה

ויחזור ויתרום התם שוגג קרוב
הבא קתני במזיד לא עשה כלום התם נתן
תרומה ויתרום בתרי מאני ציית בחד מנא לא
צייית ולרב נתן ברבי אבשי' דאמר לא עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל תרומה הוי
מאי

שעת הכושר ותכן לו ולא לאורו בלא היתה לו שעת הכושר כהן כדפי' בקונטרס אי נמי היכא שהיתה לו שעת הכושר גזרו לכתחלה לא יתרום אטו היכא דלא היתה לו שעת הכושר ועוד אר"י משום מכל חלבו כריך לתרום מן היפה ומן הטמא על הטהור הוי מן הרעה על היפה ואע"ג דבזמן הרעה על היפה אפילו במזיד תרומתו תרומה ואין כריך לחזור ולתרום כדתנן במסכת תרומות (פ"ג מ"ו) מן הרעה על היפה תרומתו תרומה ולא קתני ויחזור ויתרום בטמא החמירו טפי משום דלא חזי לאכילה כלל אבל רעה חזי קלת והיינו טעמא דקישות ונמלא מרה בשוגג איירי בדמיון בשמעתין וא"ת דבתורם יין על יין ונמלא חומץ אין תרומתו תרומה לפי שלא נתכוין לעשות חומץ תרומה כדתנן במסכת תרומות ב' התורם קישות תורם חבית של יין ונמלא של של חומץ אם ידוע שהיתה של חומץ עד שלא תרמה אינה תרומה וגבי קישות נמי אמרינן הריא תרומה חבית של יין ונמלא של של חומץ כל כך ואין לומר דהתם כרבי דאמר יין וחומץ שני מינין בהמוכר את הספוגה (ב"ב דף פד: וס') דא"כ אפילו במתכוין לתרום מן החומץ על היין או מן היין על החומץ לא תהא תרומה כדתנן במסכת תרומות (פ"ג מ"ד) אין תורמין ממין על שאין מינו ואם תרם אין תרומתו תרומה ואפילו מן היפה על הרעה כדקתני התם וא"ר דין וחומץ אע"פ שהם מין אחד מכל מקום שני שמות הן זה יין וזה חומץ ולכן הוי טעות טפי ולא הויא תרומה אבל קישות ונמלא מרה לא הוי טעות כל כך דלקישות נתכוין והרי היא קישות (א) מן הטמא על הטהור בשוגג תרומתו תרומה דתרום אותו שם שנתכוין לו מיהו בחוספתא משמע דהריא חומץ על יין דלא הויא תרומה כרבי אחי' דמסיים בה בהריא דברי רבי שרי' אומר יין וחומץ שני מינין ואמר מין אחד ואפשר דלרבנן דאמר מין אחד במתכוין לתרום מן יין ונמלא חומץ הוי תרומה ויחזור ויתרום כמו בתורם קישות ונמלא מרה ואפי' לרבי אם במתכוין תורם מן החומץ על היין הויא תרומה מדאורייתא הוי מין אחד וכן משמע בהריא בירושלמי ס"פ דתרומות דפליגי רבי אר' ישמעאל בר' יוסי שאמר משום אביו תורמין מיין על חומץ ורבי אומר דאין תורמין וקאמר ר' יהושע בן לוי מסכתא יודה רבי לדברי תורה ומאי טעמא דרבי שאם אחי' אומר שמותר לתרום מיין על חומץ אף הוא סבר שמותר לתרום חומץ על יין אע"ג דלא גזר בעלמא מן היפה על הרעה אטו דלמא אחי' לתרום מן הרעה על היפה גבי חומץ איכא למיגזר טפי משום דליכא דיתא ליה בחלל טפי מבחמץ כדאמר בהמוכר את הספוגה (ג"ו ס:) ושני מינין דקאמר רבי היינו ששאוהו חכמים כפי מינין ולא הויא תרומה היכא דטעה שיהי' מתכוין ליין ונמלא חומץ :
מזיד עבד איסורא . ולכן שווה רבנן כאילו לא תרם כלל והדר הוה גריוא לטיבלא דאי אמרת תרומה הוה אחי' למיפשע דלא שוי נפשיה רשע שוגג לא עבד איסורא מדעת הלכך לא חשיד דלמא פשע כן פ' ריב"ן אבל אין לפרש דשוגג לא עבד איסורא לא קנסוה אבל מזיד קנסו דאין זה קנס דהדר לטיבלא דטפי דמי קנס הא דאמר דיוחור ויתרום שגרי' להפריש שתי תרומות :
איבעי ליה למיטעמיה . כלומר יפריש על מה שהוא מיניה וביה כדי שיטעום וכו' לא : **לרב** נתן בר' אבשי' . דאמר לא עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל תרומה הוי ומיתקן הוה גריוא מאי שגא מהא דתנן מן הנקוב על שאין נקוב

מזרבנן דאי בעיא גט הא ק"ל (לקמן דף נד) : דלפי' ריח הגט פוסל
לכהונה : סיפא . לנבי קידושין דאי כדקאמר דלא בעיא גט ודקאסי
לך שמה יאמרו גירס זה וקדש זה כ' לא אחי למימר הכי אלא אמרי
מדנפקא בלא גט קידושי טעות הוה
כנון על מנת שאני כהן ונמלא
ישראל : קנסוה רבנן . ולא תלין
לקולא : תנאי כתובה . מזונייכי
וכסותייכי ופירות שאכל נמי לא
משלם אע"ג דאין לה כתובה משום
דרבנן קנסוה ומשום דלאשכחן
בחלומה (ה) דיש לה פירות שאכל
הוא דאליטריך למימר הכא דאין
לה : אין תורמין מן הטמא כו' .

משום הפסד כהן : בשוגג תרומתו
תרומה . כדדבי אלעאי לקמן : הסיף
גריוא . דתרומה : את השירים . את
הטהור שזה היה עושה אותו שירים :
אבל תרומה הוי . וקדשה ויחזור
ויתרום מן הטהור : **דלמא פשע** . ולא
הדר מפריש מן הטהור ולקמן פריך
כיון דמדאורייתא תרומה היא מדקתני
בשוגג תרומתו תרומה הוי מפקיעין
לה מקדושתה משום דלמא פשע :
ונמלא מרה . שוגג הוא מדקתני
נמלא מכלל דמעיקר לא להוה
ידע : **בתרי מאני ציית** . כלומר התם
כיון דמתרי מאני כי אמרת ליה הדר
תרם מאידך ציית לך וליכא למגזר
דלמא פשע אבל מטמא על הטהור
דתרומתו בחד מנא רבו בענין
נקוב כי אמרת ליה תן זו וחזור
והפריש אחרת אינו שומע לך וטען
את הטמאה לכהן ומוטב תחזור זו
לטיבלא ויתן טהורה לכהן : **אבל**
תרומה הוי . והכין מדליקה מיד :

מאי

ויחזור ויתרום התם שוגג קרוב
הבא קתני במזיד לא עשה כלום התם נתן
תרומה ויתרום בתרי מאני ציית בחד מנא לא
צייית ולרב נתן ברבי אבשי' דאמר לא עשה ולא כלום לתקן את השירים אבל תרומה הוי
מאי

[כתובות יא']

[ס' נד:]

פסחים ג' - מנחות כה:
תרומות פ"ב מ"ב

תרומות פ"ג מ"א קדושין
מו:

דמאי פ"ה מ"י קדושין
מור מנחות ע'

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones